

עין משפט
ג' ר מצוה

צ"ט:

הזורק פרק אחד עשר שבת

מסורת הש"ס

אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוה
אלא כבאר מים חיים או כור
פסין (ע"ז"ב דף כג:) אכל צור היחיד
עמוק ו' ורוחב ארבע דהוי רה"י אכל
הרצ פור"ט: א"ל ד"מא בין דמקום
פפור קא אה"א ז"א. ואם תאמר
ומאי קמבעיא ליה תפיסות מדמניא
כפ"ק (דף ו.) המוליא מנתנו לפלטיא
דנך קטיו חיבי ואחד המושט ואחד
הזורק חיבי ואמרינן לעיל (דף כג.)
המוליא משו למעלה מעשרה חיבי
ומפרש הרב פור"ט דדוקא כשפסק
כחו כמקום פטור קמבעיא ליה כגון
שורק למעלה מ' כנגד אור רה"ר
ויבד האנן כאלכסון ונחה על העמוד
דידיה ו' אינו נמכו הראשון אלא
כח כמו היא וכיון דמקום פטור קא
אחיה ש הפסק בין עקירה ראשונה
להנחה אכל אס זרק ממש כנגד
העמוד שלא הלכה כאלכסון כלל אלא
הלכה נמכו עד העמוד ודאי חיבי
ודוקא כיוון מנעיה ליה כדפי' אכל
מוליא ומכנס פשיטא ליה דחיבי והא
דמיית דמיש ומשטא והטמן ע"ג חיבי
הינו משו דמשמע ליה דמיירי בכל
ענין בין זורק בין נמושט כדמניא
כרש"א הזורק פטור והמושט חיבי
והשאל לא דמי מוליא מנתנו לפלטיא
דנך קטיו דהיינו נמכו כל לרה"ר:
ומוקף צ"בס"א"י ועשאו רה"י.

מוסף רש"י

כולבו ברוקא דהרדי
חסירו. סולס שפעם
שפעם אחת, חסירו לטון
רוק, וחירו כמקום (כ"א)
חוק שרי, וזה מ"ב. הזורק
ארבע אמות כה"ר ויבד
כמותל, כגון דבילת שמה.
דמקום לה לקמן דה"ר ו'.
בורק באור, ויפסו, דלא
נח כדחת הרבים, דלן הדי
למעלה מעשרה ויבדי' נמי
לא לא שפתי מקום פטור
שמה שמו ד', שפי' לא
נח כדלס הכתוב אלא ככתי
ולקין צ"ו ויבדי' ע"ג ו'.
בורק בארץ, חסיר, ולר
הדי שפס מכו הדי
הסת, אלא דמי לט
דבר המוסט למעלה מ',
ההוא חסיר למישר שות
חסר ולמטה, או כמלתא זו
מקום פטור, אלא הוה הדי
כדרי, ויבדי' ויבדי' ע"ג
ו'. לא לא נח, או כדמיה
כפסל לחך ד', חסיר, דכל
כחך כמקום כסולס ויבדי'
למחיה (ד"ר ו').

רבינו תנאל

באר בר מרדכי מרבי,
עד הורק ונה על גבי
בנה, ביה ו' עקירה כ'
הדי דהסת עד עשרה.
מ' ולמעלה מקום פטור
הוא. לפיכך אם הנביא
אדם חפץ מרדכי ולא
גבוהו יותר מ' טפחים
אלא לאתרו שהיה לעשרה
היחזי ע"ג העמוד חיבי.
אבל זרק למעלה מ'
מקום פטור הדי ר' יוש
במקומהו שאם פול יוש
במחיצתו הדי פטור יוש
בר"ה, אלא שבמקומו
צ"ב הדי דמקום פטור
שורא תאיר ורבי' חז'
ונפל ית כה"ר חיבי.
אמרינן הרי עקירה כה"ר
הנחת כה"ר ואפי' שפין
עקירה ונחה נכנס למקום
פטור, שהוא חיבי. א'
דילמא כיון דמקום פטור
הוא דקא תאיר ויבד
ושפטו ליה רבה ס'ו.
וישק ואפי' מתחילת הדי,
אבל תראה חילת הדי
ההוא שבתוכו, ויהינן
ד' הכולל הנתון על גבן
חיבי וכן הוהיל מעל גבן
חיבי ודאי אפי' שרשן
והנשא שאין סביבה הנתון
ונמצא יבא למעלה מעשרה
ואחר יורד ונה מחוליא או
לפסל, וכן הוהיל מעל גבו
ונמח כה"ר ואפי' חיבי.
תקנתו ע"ייהו דרש"א
היה שורק כדבר דק כסו
הוא דאשטו למשקליה
ולחתייה כלל הנתנה.
השכיר לו חסר נמי א'
אפי' דלא מירלא פורתא.
והו מילי דחיות הן, ויבדי'
שעממא כדבר חסרה
דיציאת השבת כדבעין
בעי' א"ר מיישא
ע"י יוחנן כותל כה"ר
גבוה עשרה אינו רוחב ו'
מוקף (ל'בס"א"י) ויבד
חוק ונה על גבי
מח' וכן שרשית הכולל
מחיצה בין רה"י לברמליה,
ואפי' מנה כותל כהרמליה
שכנגד ועשה הרמליה
היא רה"י, מי אמרינן הרי
הכולל זה החפצין ויבד שאין בר חב' ד'
מקום פטור הוא, או דלמא כיון
שכיהה כותל לברמליה מקום פטור הוה,
והשאר רה"י כותל רה"י כיון שנה עליו כמאן
כה"ר דמי, שאם זה הכולל

אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוה ו'
ואין שותין הימנה בשבת אא"כ הכנים
לה ראשו ורובו ובור וחוליהה מצטרפין לעשר'
בעא מנייה רב מרדכי 'מרבא עמוד ברה"ר
גבוה ו' ורוחב ד' וזרק ונה על גביו מהו מו
אמרינן הרי עקירה באיסור הרי הנחה באיסור
או דילמא כיון דמקום פטור קאתיא לא א"ל
מתניתין היא אתא שיליה לרב יוסף א"ל
היא אמר להו 'כולבו ברוקא דהרדי תפירו
א"ל ואת לא תסברא והתנן הנוטל מול (ו) ונתן
על גבן חיבי א"ל דילמא מתני' כמחט מחט
נמי א"א דלא מרדאי אפורה דאית ליה מורשא
א"ל דרמאי כהרציה, אמת רב מישא בעי רבי
יוחנן כותל כה"ר גבוה ו' ואינו רחב ארבע
ומוקף לברמליה ועשאו רה"י וזרק ונה על
גביו מהו מי אמרינן כיון דאינו רחב ד' מקום
פטור הוא או דילמא כיון דעשאו רה"י כמאן
דמלי דמאי אמר עולא 'קל וחומר לאהרים
עושה מחיצה לעצמו לא כ"ש איתמר נמי א"ר
חייא בר אשי אמר רב וכן א"ר יצחק א"ר
יוחנן כותל כה"ר גבוה ו' ואינו רחב ארבע
ומוקף לברמליה ועשאו רה"י הזורק ונה על
גביו חיבי לאהרים עושה מחיצה לעצמו לא
כ"ש בעי רבי יוחנן בור תשעה ועקר ממנו
חוליא והשלימה לעשרה מהו עקירת חפץ
ועשיית מחיצה בהרי הדדי קאתו ומיחייב או
לא מיחייב 'ואם תימצי לומר יכיון דלא הוי
מחיצה עשרה מעיקרא לא מיחייב בור ו' ונתן
לחובה חוליא ומיעטה מהו הנחת חפץ וסילוק
מחיצה בהדי הדדי קאתו 'מיחייב או ילא
מיחייב תיפשטו ליה מרדיה דתנן 'הזורק
ארבע אמות כותל למעלה מעשרה טפחים
כזורק באור למטה מעשרה כזורק בארץ
והזורק בארץ ארבע אמות חיבי 'והיונן בה
והא לא נח ואמר רבי יוחנן כדבילה שמינה
שנינו ואמאי הא קא ממעט מארבע אמות
התם לא כמבטל ליה הכא מבטל ליה בעי
רבא זרק דף ונה על גבי יתירות מהו מאי
קמבעיא ליה הנחת חפץ ועשיית מחיצה
בהדי הדדי קאתו היינו דרבי יוחנן כי
קמבעיא ליה לרבא כגון דזרק דף וחפץ
על גביו מאי ליה כה"ר בהדי הדדי קאתו
'כהנחת חפץ ועשיית מחיצה דמי או דילמא
כיון דלא אפשר דלא מירלא פורתא והדר
נייה כעשיית מחיצה והנחת חפץ דמי
תיקו 'אמר רבא 'פשיטא לי מים על
גבי מים היינו הנחתן אגוז על גבי מים
לאו

מחילה ו' שיחא הממלא עומד לפנים מן המחילה וממלא: ואין
שוטין הימנה: לעמוד על שפתה ולשאוב כללי ולהכניס ראשו לחללה
ולשמות דמתנה: לא יעמוד אלס דגרי"ר וישנה צרה"י שמה שמך
הכלי אללו: אלא אם כן הכניס ראשו ורובו. למקום שהוא שמה:
הרי עקירה באיסור. מרה"ר: הרי
הנחה באיסור. צרה"י: מקום פטור
קאפיא. שלא אפשר דלא הגביה
מחילה למעלה מן העמוד שהוא מקום
פטור שאינו אור רה"ר ואור רה"י
נמי לא הוי דמי אמרינן רה"י עולה
עד לרקיע ה"מ כנגד רה"י אכל היא
מקמי דלממני לאור עמוד אנכסיה
למעלה מעשרה: 'מרבא עמוד ברה"ר
הטעם מהו והנתן על גבן חיבי:
ברוקא דהרדי פטור. כולס רוק
אחד חסר רוקקיס: ואם לא חסברא.
דמתני' הוי: כמחט. לאינה גבוהה:
דאיס לם. לסלע מורשא נמוך מ'
וכיון דטולה גבוהה ו' נח מהסיה
מורשא ואינה לא הוי מקום חסור הוי
ליה מורי שמו חסור: אי נמי דרמאי.
מחט כמרינן שנסלע שבראשו ולא נפל
מקמי דמרינן שנסלע שבראשו ולא נפל
ממלעלה מ' אלא לתוך ו': מוקף
לברמליה. כמותל זה הקיפו כקעה
הסימה כרמלית ועל ידו נעשית רה"י
כגון שהוקף לעירה או לא הקיפו בו
מרה"ר. וזרק. סאמיס: וזרק. מרה"ר.
ונח על ראשו מהו: או דילמא כיון.
דכותל זה עשאו לברמליה ו' רה"י:
כמאן דמלי דמיא. והוי אכל ראשו
כאדעא סמיכתא כל החלל: לאהרים.
כל החלל עשאו רה"י: לעמו כל כל
שקן. ראש חסור: ועקר מימניה
חוליא. והינחו כרה"ר מי עיקר מחיצה
אפי' דמקמי עקירה לאו רה"י הוי
כשעת עקירה מיהא רה"י הוי:
וסילוק מחילה. כהנחה ו' נסתלקה
מחילת הסור שנמטעט מעשרה מי
מהי היא מיעוטא למעשרה או לא:
כדבילה שמינה. שדנקה כפי הכותל:
ואפאי. מיחייב הא מתני' ד' אמות
קמי וספילו מלוממנות וכי נח כפי
הכותל נמטעט הוריקה מד' אמות
כדי מקום הדבילה וקמי חיבי כיון
דמעיקרא ד' אמות הוי: הסס לא
מיבעיל ליה. דבילה הלכך לאו
מיעוט הוא: על גבי יסידות. דקומ
שהי גבוהות ו' ושו רמיות ו' דף
זה רכס ד' עשאו רה"ר יחיד: מהו.
להתמייד כוריקה ו': ופסק על גביו.
ואם מימני לומר הוא אס מימני לומר
כ' יוחנן דהנחת חפץ ועשיית מחילה
כדי הדדי לא מיחייב הכא ודאי אדף
לא מיחייב מיהו אפסך מהו לחיובי:
דלא אפשר דלא מירלא. החפץ מעל
דף כשעת הנחת הדף והדר ניח:
כעשיית מחילה. כרש"א אדער הנחת
החפץ דמי חיבי כשעת הנחתו ככר
נעשה דף רה"י: פיינו הנחתן. ואם
נטל מקמתו והוליא הוי עקירה:
לאו

מחילה ו' שיחא הממלא עומד לפנים מן המחילה וממלא: ואין
שוטין הימנה: לעמוד על שפתה ולשאוב כללי ולהכניס ראשו לחללה
ולשמות דמתנה: לא יעמוד אלס דגרי"ר וישנה צרה"י שמה שמך
הכלי אללו: אלא אם כן הכניס ראשו ורובו. למקום שהוא שמה:
הרי עקירה באיסור. מרה"ר: הרי
הנחה באיסור. צרה"י: מקום פטור
קאפיא. שלא אפשר דלא הגביה
מחילה למעלה מן העמוד שהוא מקום
פטור שאינו אור רה"ר ואור רה"י
נמי לא הוי דמי אמרינן רה"י עולה
עד לרקיע ה"מ כנגד רה"י אכל היא
מקמי דלממני לאור עמוד אנכסיה
למעלה מעשרה: 'מרבא עמוד ברה"ר
הטעם מהו והנתן על גבן חיבי:
ברוקא דהרדי פטור. כולס רוק
אחד חסר רוקקיס: ואם לא חסברא.
דמתני' הוי: כמחט. לאינה גבוהה:
דאיס לם. לסלע מורשא נמוך מ'
וכיון דטולה גבוהה ו' נח מהסיה
מורשא ואינה לא הוי מקום חסור הוי
ליה מורי שמו חסור: אי נמי דרמאי.
מחט כמרינן שנסלע שבראשו ולא נפל
מקמי דמרינן שנסלע שבראשו ולא נפל
ממלעלה מ' אלא לתוך ו': מוקף
לברמליה. כמותל זה הקיפו כקעה
הסימה כרמלית ועל ידו נעשית רה"י
כגון שהוקף לעירה או לא הקיפו בו
מרה"ר. וזרק. סאמיס: וזרק. מרה"ר.
ונח על ראשו מהו: או דילמא כיון.
דכותל זה עשאו לברמליה ו' רה"י:
כמאן דמלי דמיא. והוי אכל ראשו
כאדעא סמיכתא כל החלל: לאהרים.
כל החלל עשאו רה"י: לעמו כל כל
שקן. ראש חסור: ועקר מימניה
חוליא. והינחו כרה"ר מי עיקר מחיצה
אפי' דמקמי עקירה לאו רה"י הוי
כשעת עקירה מיהא רה"י הוי:
וסילוק מחילה. כהנחה ו' נסתלקה
מחילת הסור שנמטעט מעשרה מי
מהי היא מיעוטא למעשרה או לא:
כדבילה שמינה. שדנקה כפי הכותל:
ואפאי. מיחייב הא מתני' ד' אמות
קמי וספילו מלוממנות וכי נח כפי
הכותל נמטעט הוריקה מד' אמות
כדי מקום הדבילה וקמי חיבי כיון
דמעיקרא ד' אמות הוי: הסס לא
מיבעיל ליה. דבילה הלכך לאו
מיעוט הוא: על גבי יסידות. דקומ
שהי גבוהות ו' ושו רמיות ו' דף
זה רכס ד' עשאו רה"ר יחיד: מהו.
להתמייד כוריקה ו': ופסק על גביו.
ואם מימני לומר הוא אס מימני לומר
כ' יוחנן דהנחת חפץ ועשיית מחילה
כדי הדדי לא מיחייב הכא ודאי אדף
לא מיחייב מיהו אפסך מהו לחיובי:
דלא אפשר דלא מירלא. החפץ מעל
דף כשעת הנחת הדף והדר ניח:
כעשיית מחילה. כרש"א אדער הנחת
החפץ דמי חיבי כשעת הנחתו ככר
נעשה דף רה"י: פיינו הנחתן. ואם
נטל מקמתו והוליא הוי עקירה:
לאו

מחילה ו' שיחא הממלא עומד לפנים מן המחילה וממלא: ואין
שוטין הימנה: לעמוד על שפתה ולשאוב כללי ולהכניס ראשו לחללה
ולשמות דמתנה: לא יעמוד אלס דגרי"ר וישנה צרה"י שמה שמך
הכלי אללו: אלא אם כן הכניס ראשו ורובו. למקום שהוא שמה:
הרי עקירה באיסור. מרה"ר: הרי
הנחה באיסור. צרה"י: מקום פטור
קאפיא. שלא אפשר דלא הגביה
מחילה למעלה מן העמוד שהוא מקום
פטור שאינו אור רה"ר ואור רה"י
נמי לא הוי דמי אמרינן רה"י עולה
עד לרקיע ה"מ כנגד רה"י אכל היא
מקמי דלממני לאור עמוד אנכסיה
למעלה מעשרה: 'מרבא עמוד ברה"ר
הטעם מהו והנתן על גבן חיבי:
ברוקא דהרדי פטור. כולס רוק
אחד חסר רוקקיס: ואם לא חסברא.
דמתני' הוי: כמחט. לאינה גבוהה:
דאיס לם. לסלע מורשא נמוך מ'
וכיון דטולה גבוהה ו' נח מהסיה
מורשא ואינה לא הוי מקום חסור הוי
ליה מורי שמו חסור: אי נמי דרמאי.
מחט כמרינן שנסלע שבראשו ולא נפל
מקמי דמרינן שנסלע שבראשו ולא נפל
ממלעלה מ' אלא לתוך ו': מוקף
לברמליה. כמותל זה הקיפו כקעה
הסימה כרמלית ועל ידו נעשית רה"י
כגון שהוקף לעירה או לא הקיפו בו
מרה"ר. וזרק. סאמיס: וזרק. מרה"ר.
ונח על ראשו מהו: או דילמא כיון.
דכותל זה עשאו לברמליה ו' רה"י:
כמאן דמלי דמיא. והוי אכל ראשו
כאדעא סמיכתא כל החלל: לאהרים.
כל החלל עשאו רה"י: לעמו כל כל
שקן. ראש חסור: ועקר מימניה
חוליא. והינחו כרה"ר מי עיקר מחיצה
אפי' דמקמי עקירה לאו רה"י הוי
כשעת עקירה מיהא רה"י הוי:
וסילוק מחילה. כהנחה ו' נסתלקה
מחילת הסור שנמטעט מעשרה מי
מהי היא מיעוטא למעשרה או לא:
כדבילה שמינה. שדנקה כפי הכותל:
ואפאי. מיחייב הא מתני' ד' אמות
קמי וספילו מלוממנות וכי נח כפי
הכותל נמטעט הוריקה מד' אמות
כדי מקום הדבילה וקמי חיבי כיון
דמעיקרא ד' אמות הוי: הסס לא
מיבעיל ליה. דבילה הלכך לאו
מיעוט הוא: על גבי יסידות. דקומ
שהי גבוהות ו' ושו רמיות ו' דף
זה רכס ד' עשאו רה"ר יחיד: מהו.
להתמייד כוריקה ו': ופסק על גביו.
ואם מימני לומר הוא אס מימני לומר
כ' יוחנן דהנחת חפץ ועשיית מחילה
כדי הדדי לא מיחייב הכא ודאי אדף
לא מיחייב מיהו אפסך מהו לחיובי:
דלא אפשר דלא מירלא. החפץ מעל
דף כשעת הנחת הדף והדר ניח:
כעשיית מחילה. כרש"א אדער הנחת
החפץ דמי חיבי כשעת הנחתו ככר
נעשה דף רה"י: פיינו הנחתן. ואם
נטל מקמתו והוליא הוי עקירה:
לאו

מ"ס מרה"י ודמיה על גבי מים כה"ר חיבי וזו היא הנחתן. זרק או שרשית אורי על גביתן ונה על גביתן.
כ' נחלא חסר כלן ד' רכסי ו'ל' ויפסלו ליה מרדיה דתנן אישוק י' ויפסלו מ' שפסוק מוקף כלמן.